

REZBÁRSKE UMENIE ONDREJA SKLENKU

Ondrej Sklenka s etnografkou Múzea v Bojniciach Vlastimilou Tóthovou; v pozadí stojace venuše, Prievídza, 1975 (Hornonitrianske múzeum v Prievídzi, Dokumentačný fond, Negatívy-terén)

Detailný záber na ruky Ondreja Sklenku pri práci v dielni, Prievídza, 1975 (Hornonitrianske múzeum v Prievídzi, Dokumentačný fond, Negatívy-terén)

Zlomok rezbárových diel zo zbierok múzea, predstavený pri príležitosti nedávnych narodenín, obsahuje plastiky zhotovené z jedného kusa dreva, hladko opracované, bez akejkoľvek ďalšej povrchovej úpravy, prevažne z javorového a nepoddajného orechového a dubového dreva. Diela sú značené na podstavci ceruzou.

Plastiky Ondreja Sklenku je možné nájsť vo viacerých slovenských inštitúciách. Vystavované boli i v zahraničí – v Japonsku, Brazílii, Mexiku, Írsku, Dánsku, Mongolsku, Holandsku, vo Francúzsku, v Nemecku i v Taliansku. V roku 1979 Ministerstvo kultúry Slovenskej socialistickej republiky udelilo Ondrejovi Sklenkovi striebornú medailu a čestný titul zaslúžilý pracovník kultúry.

Ondrej Sklenka (25. 12. 1895 Pitelová – 16. 4. 1993 Prievídza) bol významný rezbár druhej polovice 20. storočia. Povoláním železničiar, ktorý vďaka svojej profesii precestoval známe európske mestá. Spolu s manželkou Jozefínou žili od roku 1950 v Prievídzi. Okrem práce pri železnici ovládal viacero remesiel – bol stolár, tesár aj murár. Rezbárstvu sa začal naplno venovať až po odchode na dôchodok, asi ako 75-ročný.

Písal sa rok 1969, keď Ondrej Sklenka priniesol na výstavu ľudovej tvorivosti v Prievídzi „akési predmety“ – pravdepodobne podložky pod parožie a busty nazývané Mona Liza a Kráľovná Anna. Tu ho zaujali plastiky ďalších vystavovateľov a začal skúšať pracovať na svojich vlastných. Začiatky neboli ľahké, neskôr mu však figúrky začali samé „vyrastať pod rukami“. V priebehu života ich vytvoril približne osem stovák. Do svojich plastik autor pretavil život, osoby a dedinské prostredie, v ktorom vyrastal – remeselníci, pastieri, hudobníci, noční hlásnici, regrúti, vojaci, matky s deťmi a mnoho ďalších postáv. Osobitú pozornosť venoval venuším. Vôbec prvou do dreva kresanou postavou Ondreja Sklenku bol knieža Pribina, vraj vďaka záľube v téme Veľkej Moravy. Známe sú aj jeho monumentálne drevorezby vo Východnej, ktoré každoročne obdivujú návštevníci folklórneho festivalu. Jednu dvojmetrovú postavu – „Handrára z Kamenca“ – spravuje vo svojom fonde aj Hornonitrianske múzeum v Prievídzi.

Ondrej Sklenka pri tvorbe dvojmetrovej sochy handrára na objednávku pre vtedajšie Múzeum v Bojniciach (dnes súčasť zbierok Hornonitrianskeho múzea v Prievídzi), Prievídza, 1975 (Hornonitrianske múzeum v Prievídzi, Dokumentačný fond, Negatívy-terén)

Drotár – figurálna plastika vyrezaná z orechového dreva. Muž má na chrbte drotársku krošňu a v pravej ruke dlhú palicu. Výrobca Ondrej Sklenka, 1974, výška 35,5 cm (Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Zbierkový fond, Etnológia, evidenčné číslo E-6167).

Žena so zbonkou – figurálna plastika ženy s nádobou na mútenie masla vyrezaná z orechového dreva. Výrobca Ondrej Sklenka, 1974, výška 36,5 cm (Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Zbierkový fond, Etnológia, evidenčné číslo E-6165).

Partizán – figurálna plastika vyrezaná z orechového dreva. Mužská postava oblečená v kabáte má za opaskom dva granáty, v pravej ruke palicu a na ramene zbraň. Výrobca Ondrej Sklenka, nedatované, výška 47 cm (Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Zbierkový fond, Etnológia, evidenčné číslo E-6350).

Partizánska matka – figurálna plastika súsošia matky so synom vyrezaná z javorového dreva. Výrobca Ondrej Sklenka, 1974, výška 34 cm (Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Zbierkový fond, Etnológia, evidenčné číslo E-6163).

Gajdoš – figurálna plastika vyrezaná z javorového dreva. Zhotoviteľ Ondrej Sklenka, 1979, výška 40 cm (Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Zbierkový fond, Etnológia, evidenčné číslo E-7042).

Handrár z Kamenca – figurálna plastika podomového obchodníka z Kamenca pod Vtáčnikom vyrezaná z javorového dreva. Na pravom ramene má prevesenú kapsu, v pravej ruke handrársku píšťalu (malá kostená trojdierková píšťala) a cez ľavé rameno prehodenú palicu, na ktorej visí handrárske vreco – *koníča*. Výrobca Ondrej Sklenka, 1974, výška 34,5 cm (Hornonitrianske múzeum v Prievidzi, Zbierkový fond, Etnológia, evidenčné číslo E-6164).

2024 © Hornonitrianske múzeum v Prievidzi

Spracovala: Mgr. Lívia Oršulová

Jazyková korektúra: Jozef Pekár

[APENDIX: Archív rubriky Predmet mesiaca](#)

LITERATÚRA:

LOMNICKÁ, Amália - KUBOVÁ Anastázia. Ondrej Sklenka. In *Nebudú zabudnutí : osobnosti kultúrnoosvetového života 20. storočia na hornej Nitre. I., Tradičná ľudová kultúra*. Prievidza : Hornonitrianske osvetové stredisko, 2002. ISBN 80-967054-0-7, s 3-6.

ONDRUŠKA, František. Umelec medzi nami : V "neživom" dreve vyruší zakliatu krásu. In *Prievidza : dvojtyždenník Mestského národného výboru v Prievidzi*, 1990, roč. 1, č. 18 (21.12.1990), s. 2.